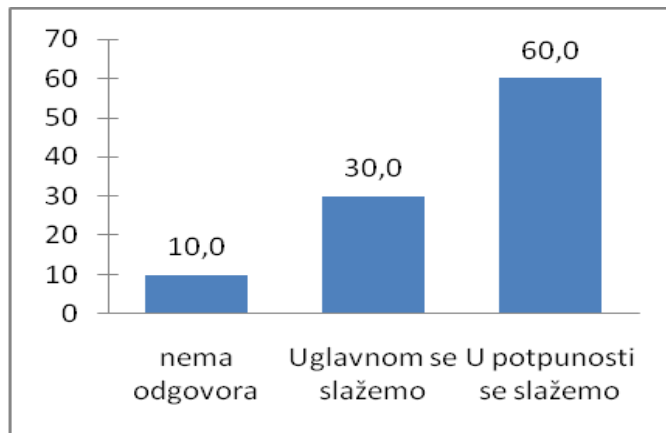

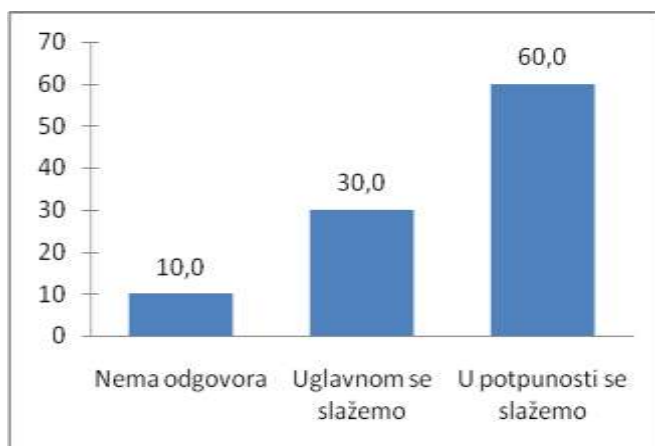
1.1. Opći ciljevi ispita jasno su i razumljivo napisani.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
Uglavnom se slažemo	3	30,0
U potpunosti se slažemo	6	60,0
Ukupno	10	100,0

1.2. Općim ciljevima definirana je ključna ideja („misija”) ovoga predmeta.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
Uglavnom se slažemo	3	30,0
U potpunosti se slažemo	6	60,0
Ukupno	10	100,0

1.3. Slažemo se s ovako određenim općim očekivanjima o tome što učenik mora ostvariti u području predmeta.

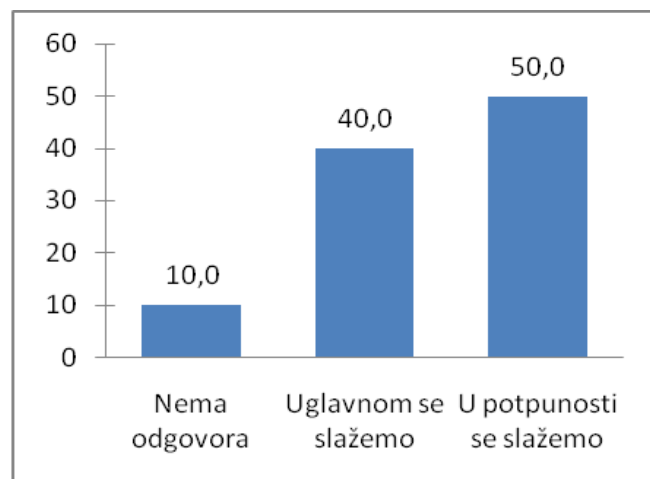
	Frekvencija	Postotak
DA	10	100,0

2. Komentar općih ciljeva (primjedbe, prijedlozi, treba li što izbaciti ili dodati)

Opći ciljevi podrazumijevaju četverogodišnji, a ne dvogodišnji program nastave Likovne umjetnosti koji se provodi u prirodoslovno-matematičkim gimnazijama. Učenici dvogodišnjega programa nisu mogli savladati baš sve ciljeve, primjerice, prepoznaju vrijednost različitih stilskih razdoblja, kultura i mišljenja. (**XV. gimnazija, Zagreb**)

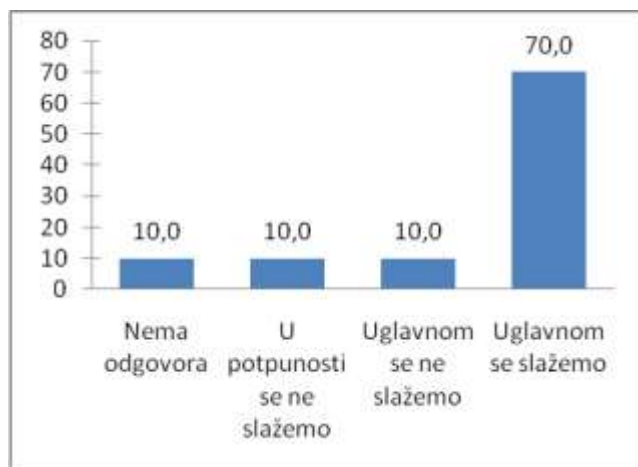
2.1. Specifični ciljevi ispita jasno su i razumljivo napisani.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
Uglavnom se slažemo	4	40,0
U potpunosti se slažemo	5	50,0
Ukupno	10	100,0

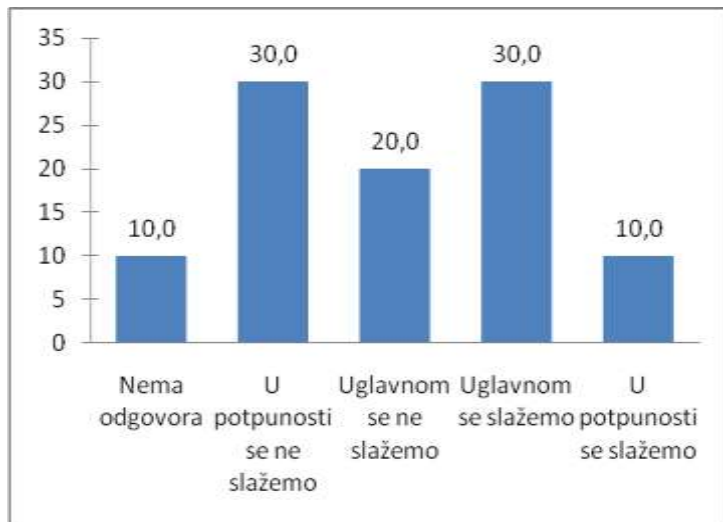
2.2. Specifični ciljevi realni su i ostvarivi (s obzirom na satnicu predmeta, uvjete rada u školama i sl.).

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
U potpunosti se ne slažemo	1	10,0
Uglavnom se ne slažemo	1	10,0
Uglavnom se slažemo	7	70,0
Ukupno	10	100,0

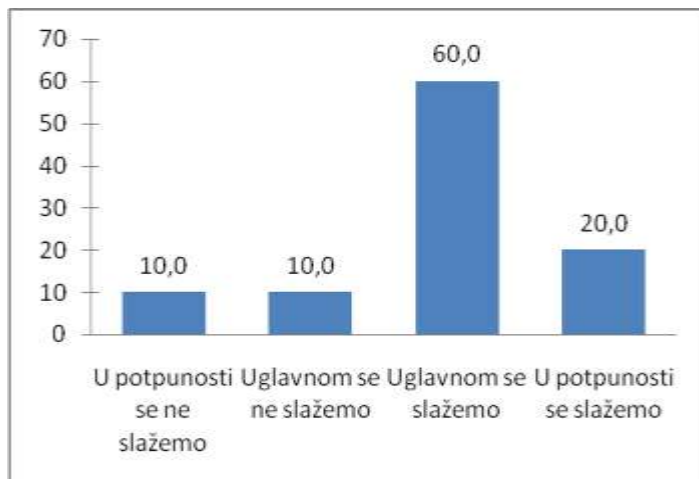
2.3. Znanja, vještine i sposobnosti učenika određene specifičnim ciljevima moguće je ispitivati standardiziranim testom.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
U potpunosti se ne slažemo	3	30,0
Uglavnom se ne slažemo	2	20,0
Uglavnom se slažemo	3	30,0
U potpunosti se slažemo	1	10,0
Ukupno	10	100,0

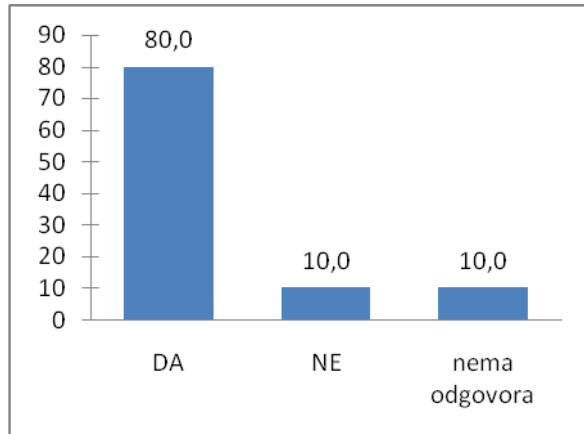
2.4. Slažemo se s ovako određenim znanjima, vještinama i sposobnostima koje učenik mora razvijati na kraju gimnazijskoga obrazovanja.

	Frekvencija	Postotak
U potpunosti se ne slažemo	1	10,0
Uglavnom se ne slažemo	1	10,0
Uglavnom se slažemo	6	60,0
U potpunosti se slažemo	2	20,0
Ukupno	10	100,0

2.5. Slažemo se s ovako određenim znanjima, vještinama i sposobnostima koje učenik mora razvijati na kraju gimnazijskoga obrazovanja.

	Frekvencija	Postotak
DA	8	80,0
NE	1	10,0
Nema odgovora	1	10,0
Ukupno	10	100,0

3. Komentar specifičnih ciljeva (primjedbe, prijedlozi, treba li što izbaciti ili dodati)

– preopširnost, pojedinosti vezane uz elemente arhitekture, opise linija i boja

(Emilija Dragišić, Srednja škola Bartola Kašića, Grubišno Polje)

Specifični sadržaji trebali bi se poklapati sa sadržajima programa, ali i sa sadržajima u svim udžbenicima koji se koriste (u različitim udžbenicima spominju se različiti termini i reproduciraju se različiti primjeri likovnih djela). Specifični sadržaji trebali bi se smanjiti i pročistiti (kupola – kalota... neki se termini poklapaju dijelom ili u potpunosti).

(VII. gimnazija, Zagreb)

Ponavlja se ista napomena o razlici između dvogodišnjega i četverogodišnjega programa.

Mogućnosti rješenja ovoga problema su:

1. oblikovanje dvije razine mature za Likovnu umjetnost (gdje bi vaša razina mogla biti ispit unutar sastavljenih obrazovnih ishoda, a niža razina skraćeni obim obrazovnih ishoda koji bi pratili dvogodišnji plan i program)
2. individualan rad nastavnika s učenicima u prirodoslovno-matematičkim gimnazijama kako bi se pripremila državna matura

3. samostalan rad učenika na svladavanju ishoda propisanih za četverogodišnji program radi pristupanja državnoj maturi. **(XV. gimnazija, Zagreb)**

Struktura ispitnih pitanja i primjera u potpunosti je prilagođena udžbenicima J.

Damjanov. U nekim dijelovima zadire se previše u detalje, a zanemaruje se opći cilj poznavanja autobiografskih dijela umjetnosti.

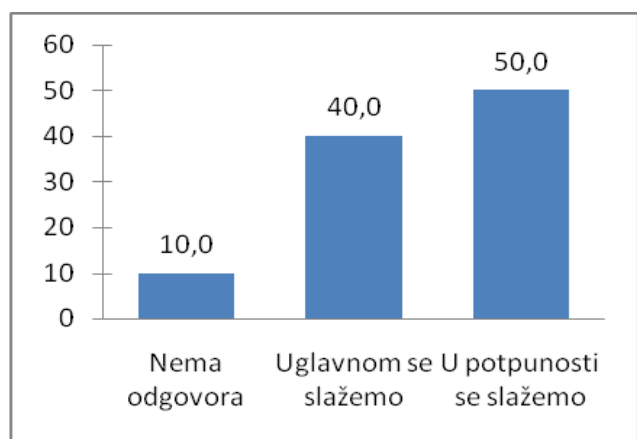
(Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile, Pazin)

Specifični ciljevi su megalomanski u odnosu na satnicu i uvjete rada u školama.

(III. gimnazija, Zagreb)

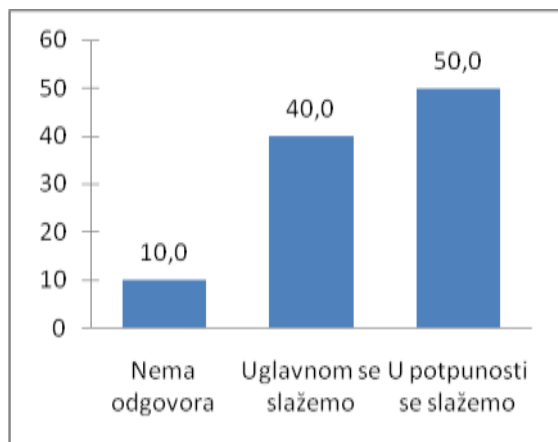
3.1. Struktura ispita jasno je i razumljivo određena.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
Uglavnom se slažemo	4	40,0
U potpunosti se slažemo	5	50,0
Ukupno	10	100,0

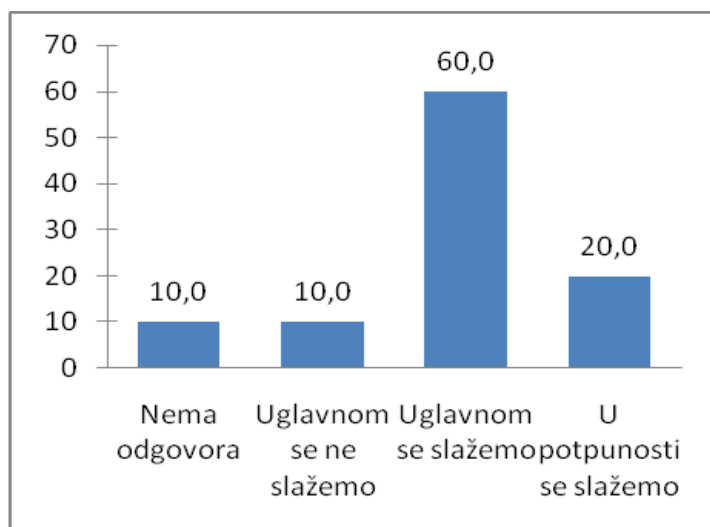
3.2. Iz određene strukture ispita nam je posve jasno koji će se sadržaji ispitivati.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
Uglavnom se slažemo	4	40,0
U potpunosti se slažemo	5	50,0
Ukupno	10	100,0

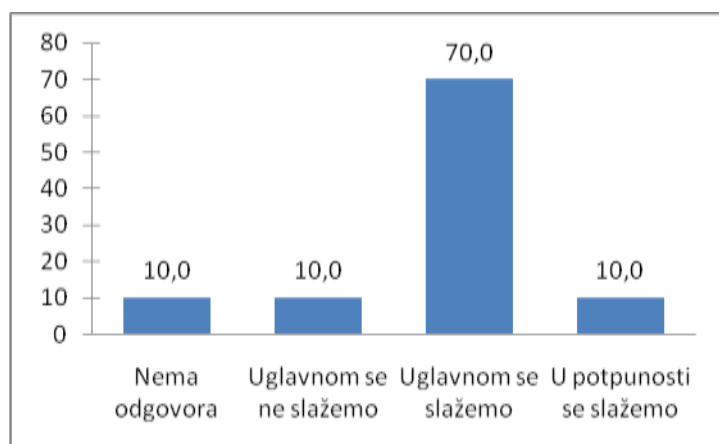
3.3. Iz određene strukture ispita nam je posve jasno na koji će se način pojedini obrazovni ishodi ispitivati.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
Uglavnom se ne slažemo	1	10,0
Uglavnom se slažemo	6	60,0
U potpunosti se slažemo	2	20,0
Ukupno	10	100,0

3.4. Iz određene strukture ispita nam je posve jasno koliko će zahtjevna biti razina na kojoj će se pojedini obrazovni ishodi ispitivati.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
Uglavnom se ne slažemo	1	10,0
Uglavnom se slažemo	7	70,0
U potpunosti se slažemo	1	10,0
Ukupno	10	100,0

3.5. Slažemo se s određenim trajanjem cjelokupnoga ispita.

	Frekvencija	Postotak
DA	10	100,0

3.6. Slažemo se s trajanjem pojedinih dijelova ispita.

	Frekvencija	Postotak
DA	10	100,0

3.7. Slažemo se s udjelima pojedinih dijelova ispita u cjelokupnome ispitu.

	Frekvencija	Postotak
DA	10	100,0

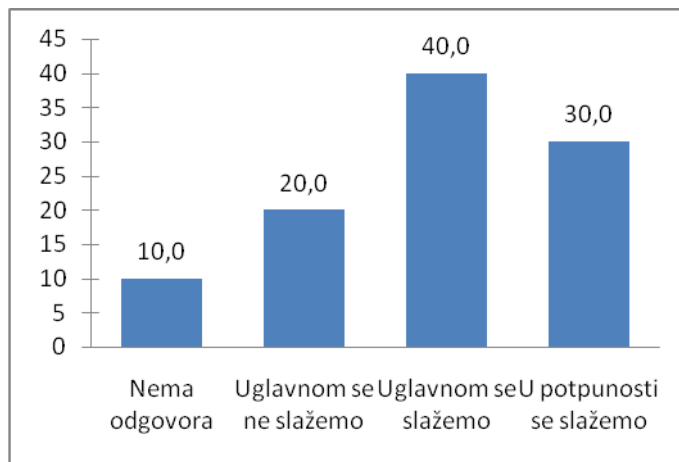

4. Komentar strukture ispita (primjedbe, prijedlozi, treba li što izbaciti ili dodati, treba li dodatno razraditi tablicu strukture testa)

Struktura ispita i udjela ispita trebala bi biti usklađena s pojedinim nastavnim cijelinama.
(Emilija Dragišić, Srednja škola Bartola Kašića, Grubišno Polje)

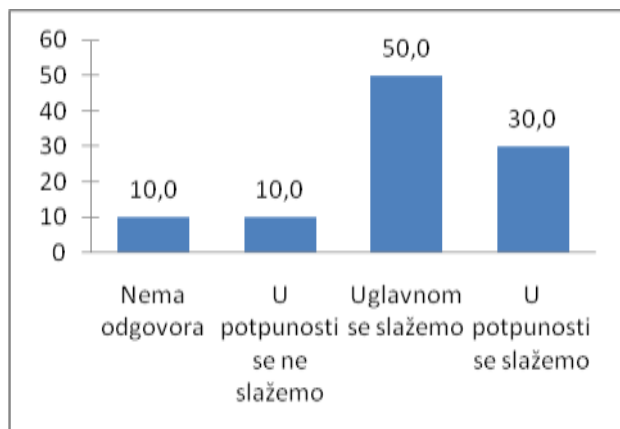
4.1. Bodovanje je jasno i razumljivo određeno.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
Uglavnom se ne slažemo	2	20,0
Uglavnom se slažemo	4	40,0
U potpunosti se slažemo	3	30,0
Ukupno	10	100,0

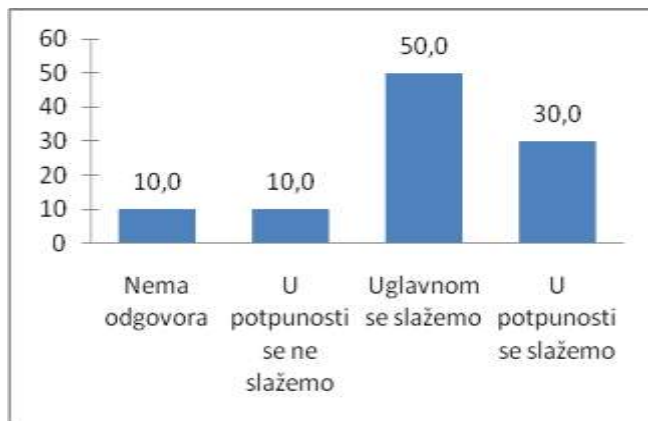
4.2. Jasan nam je kriterij dodjeljivanja bodova svakomu zadatku (vrsti zadataka).

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
U potpunosti se ne slažemo	1	10,0
Uglavnom se slažemo	5	50,0
U potpunosti se slažemo	3	30,0
Ukupno	10	100,0

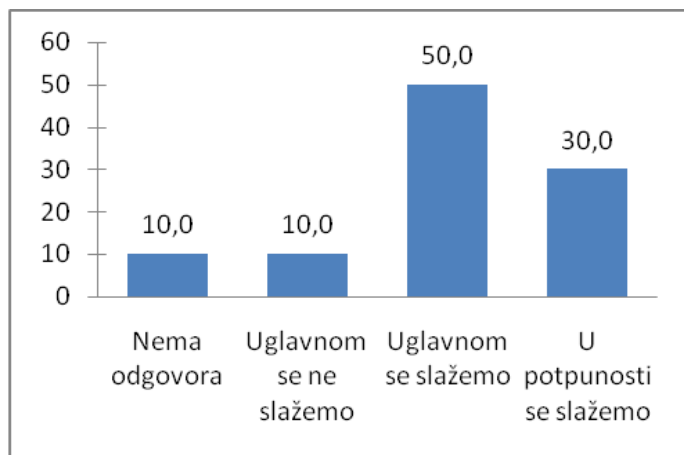
4.3. Način ocjenjivanja jasno je i razumljivo određen.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
U potpunosti se ne slažemo	1	10,0
Uglavnom se slažemo	5	50,0
U potpunosti se slažemo	3	30,0
Ukupno	10	100,0

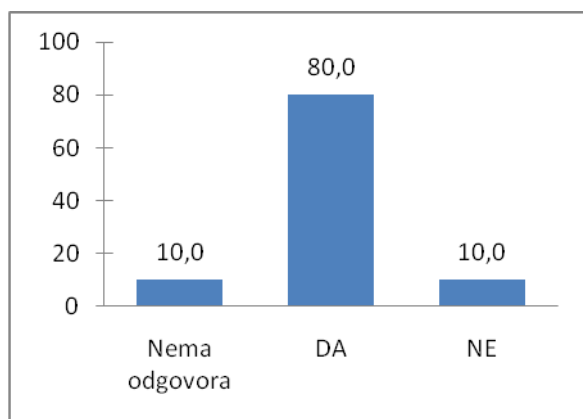
4.4. Jasan nam je kriterij dodjeljivanja ocjene određenom rezultatu.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
Uglavnom se ne slažemo	1	10,0
Uglavnom se slažemo	5	50,0
U potpunosti se slažemo	3	30,0
Ukupno	10	100,0

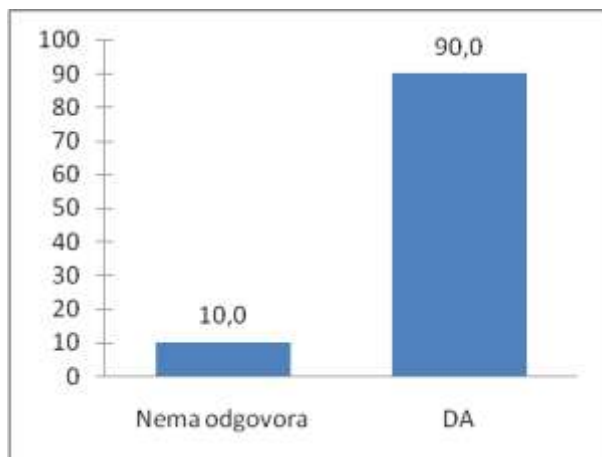
4.5. Slažemo se s određenim kriterijem bodovanja učenikovih odgovora.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
DA	8	80,0
NE	1	10,0
Ukupno	10	100,0

4.6. Slažemo se s određenim kriterijem ocjenjivanja rezultata.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
DA	9	90,0
Ukupno	10	100,0

5. Komentar bodovanja i načina ocjenjivanja (primjedbe, prijedlozi)

Nije jasno na koji će način ocjenjivati mišljenje učenika (navedeno u općim ciljevima).

(Prva gimnazija Varaždin – Stručni aktiv umjetnosti – Likovna umjetnost)

Mogli bi se javiti problemi vezani za bodovanje, ocjenjivanje i analizu likovnih djela.

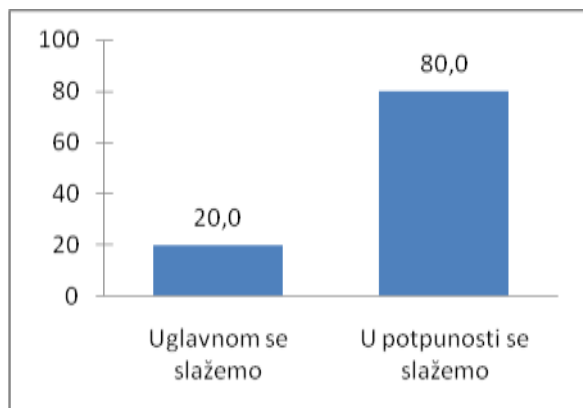
(VII. gimnazija, Zagreb)

Učenici će se teško snaći u likovnoj analizi djela koje vide jedanput. Prenaglašena je stručnost. Broj bodova ovisi o učestalom spominjanju nekoga pojma.

(Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile, Pazin)

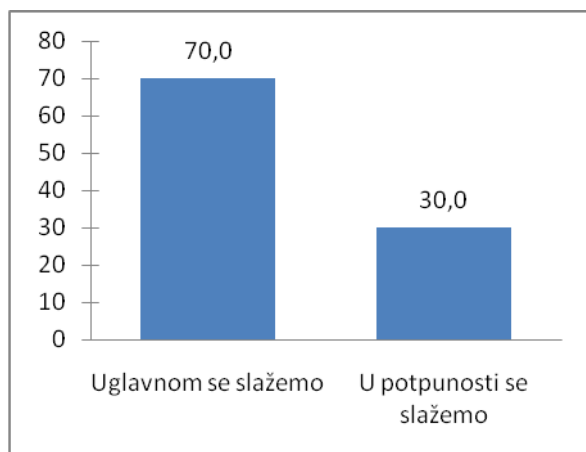
5.1. Struktura oglednoga primjerka ispita odgovara strukturi ispita naznačenoj u ispitnome katalogu.

	Frekvencija	Postotak
Uglavnom se slažemo	2	20,0
U potpunosti se slažemo	8	80,0
Ukupno	10	100,0

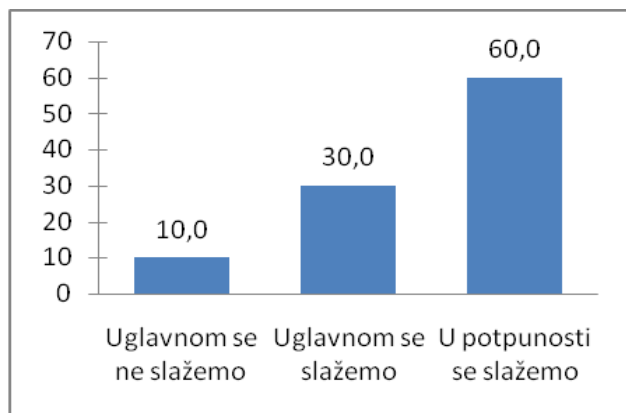
5.2. Zadatci su pisani jasnim i razumljivim jezikom, primjerenim učenikovoj dobi.

	Frekvencija	Postotak
Uglavnom se slažemo	7	70,0
U potpunosti se slažemo	3	30,0
Ukupno	10	100,0

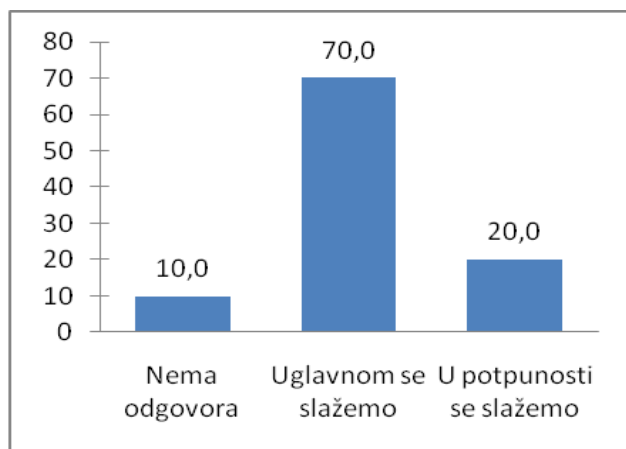
5.3. Upute za rješavanje zadataka su jasne (kako, gdje i na koji način učenik upisuje ili označava točan odgovor).

	Frekvencija	Postotak
Uglavnom se ne slažemo	1	10,0
Uglavnom se slažemo	3	30,0
U potpunosti se slažemo	6	60,0
Ukupno	10	100,0

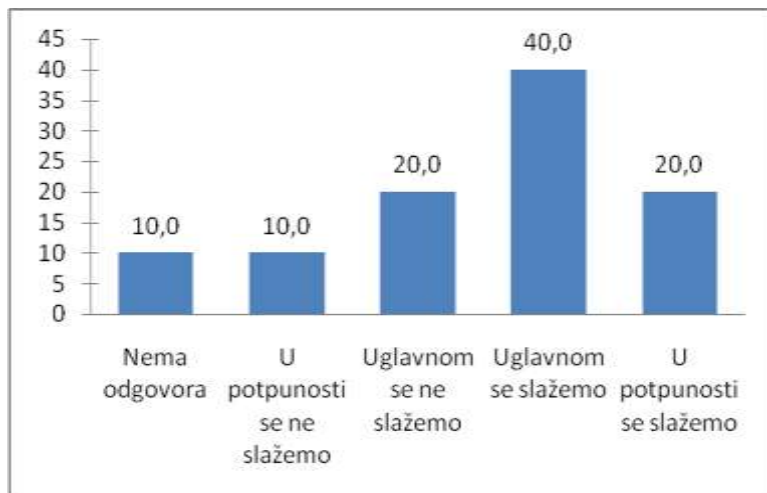
5.4. U svakome je zadatku jasno što se od učenika očekuje (kriterij iznalaženja točnoga odgovora).

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
Uglavnom se slažemo	7	70,0
U potpunosti se slažemo	2	20,0
Ukupno	10	100,0

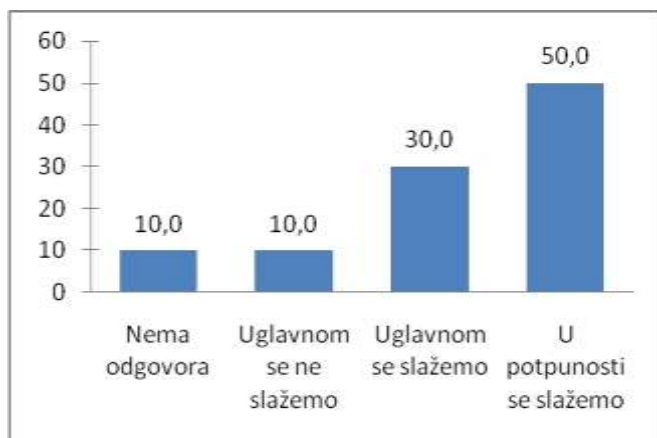
5.5. Razina zahtjevnosti zadataka primjerena je učenikovoj dobi i stupnju obrazovanja.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
U potpunosti se ne slažemo	1	10,0
Uglavnom se ne slažemo	2	20,0
Uglavnom se slažemo	4	40,0
U potpunosti se slažemo	2	20,0
Ukupno	10	100,0

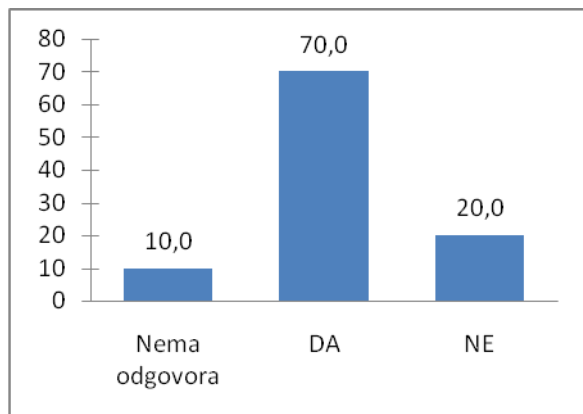
5.6. Grafičko je oblikovanje testa odgovarajuće.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
Uglavnom se ne slažemo	1	10,0
Uglavnom se slažemo	3	30,0
U potpunosti se slažemo	5	50,0
Ukupno	10	100,0

5.7. Slažemo se s primjenom ispita istovrijednoga ovomu na državnoj maturi.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
DA	7	70,0
NE	2	20,0
Ukupno	10	100,0

6. Komentar oglednoga primjerka ispita (primjedbe, prijedlozi)

Previše je zadataka pamćenja, a premalo razumijevanja temeljnih društvenih procesa.

(Prva gimnazija Varaždin – Stručni aktiv umjetnosti – Likovna umjetnost)

Ima pogrešaka, npr. 22.4.1 točan odgovor uz slovo A, a ne u slovo B kako je u rješenju.

(Srednja škola dr. Antuna Barca, Crkvenica)

– dio ispita otvorenoga tipa – analiza odudara

Način bodovanja nije pregledan kao kod ostalih zadataka. Analiza je preciznije postavljena nego u dosadašnjoj nastavnoj praksi, ali trebalo bi napraviti još dorada.

(XV. gimnazija, Zagreb)

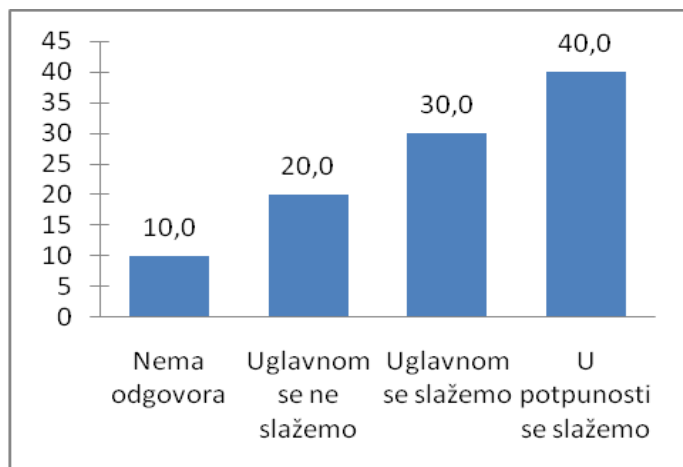
Veličina i kvaliteta reprodukcija mora biti bolja!

(Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile, Pazin)

6.1. Navedena literatura dovoljna je za pripremu učenika za državnu maturu.

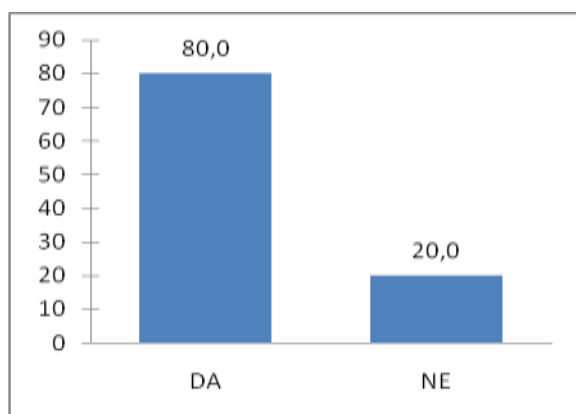
	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	1	10,0
Uglavnom se ne slažemo	2	20,0
Uglavnom se slažemo	3	30,0
U potpunosti se slažemo	4	40,0
Ukupno	10	100,0

6.2. Slažemo se s predloženim popisom literature.

	Frekvencija	Postotak
DA	8	80,0
NE	2	20,0
Ukupno	10	100,0

7. Komentar predloženoga popisa literature (primjedbe, prijedlozi)

Iz ispitnoga kataloga nije jasno koristi li učenik za pripremu ispita udžbenik koji je rabio tijekom školovanja ili u obzir dolaze svi udžbenici.

(Prva gimnazija Varaždin – Stručni aktiv umjetnosti – Likovna umjetnost)

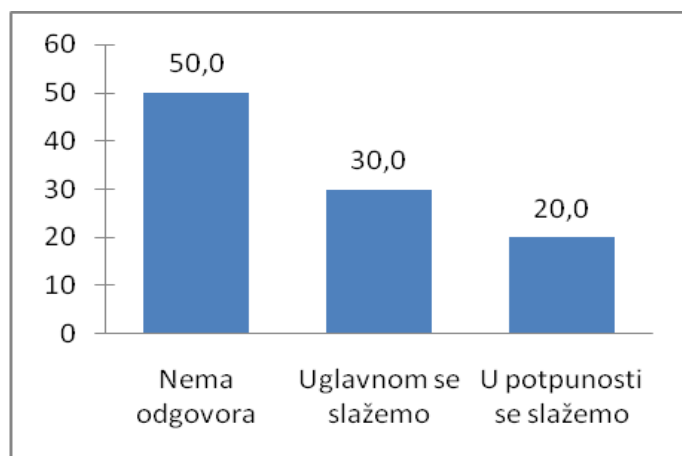
Problemi nastaju unutar dvogodišnjega programa u kojem učenicima nisu predočeni udžbenici za četverogodišnji program u skladu s kojima su napravljene obrazovni ishodi.

(XV. gimnazija, Zagreb)

Ispitni katalog znanja nije kompatibilan s programom rada već s udžbenicima J. Damjanov 1. i 2. Slažemo se s popisom literature, ali pregled specifičnih obrazovnih ishoda nije u skladu s predloženom literaturom i programom rada *Likovne umjetnosti*.
(Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile, Pazin)

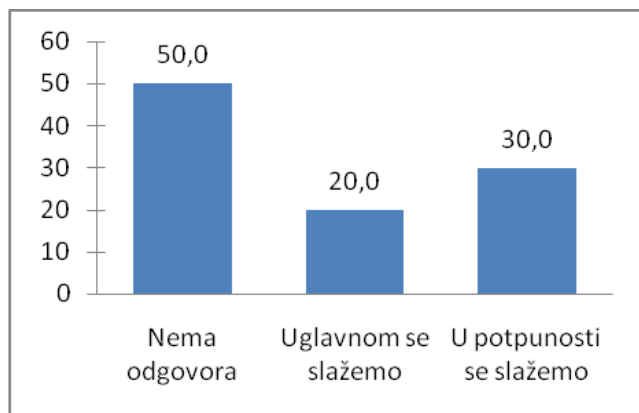
7.1. Navedena poglavlja napisana su jasnim i razumljivim jezikom.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	5	50,0
Uglavnom se slažemo	3	30,0
U potpunosti se slažemo	2	20,0
Ukupno	10	100,0

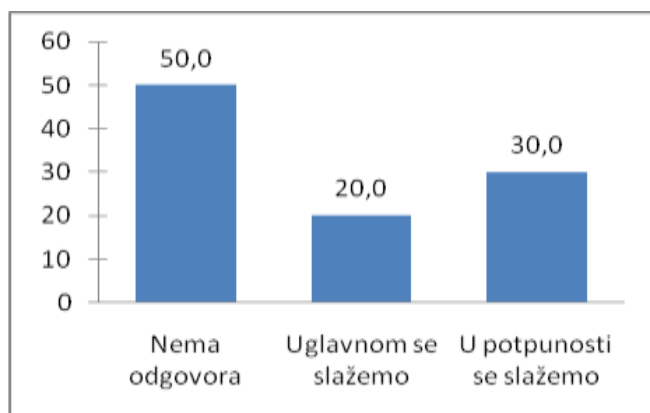
7.2. Ponudeni dodatni sadržaji korisni su predmetnim nastavnicima.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	5	50,0
Uglavnom se slažemo	2	20,0
U potpunosti se slažemo	3	30,0
Ukupno	10	100,0

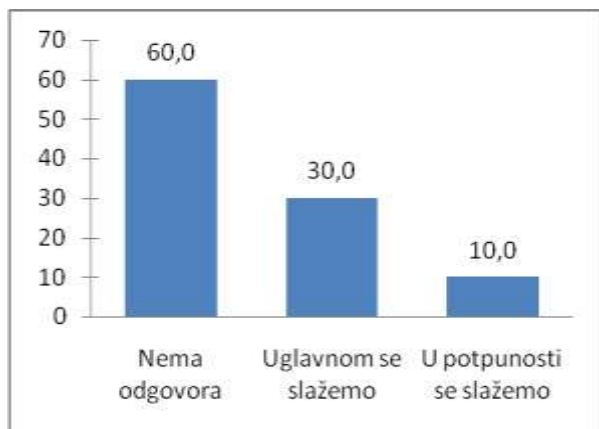
7.3. Ponudeni dodatni sadržaji korisni su učenicima koji se pripremaju za državnu maturu.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	5	50,0
Uglavnom se slažemo	2	20,0
U potpunosti se slažemo	3	30,0
Ukupno	10	100,0

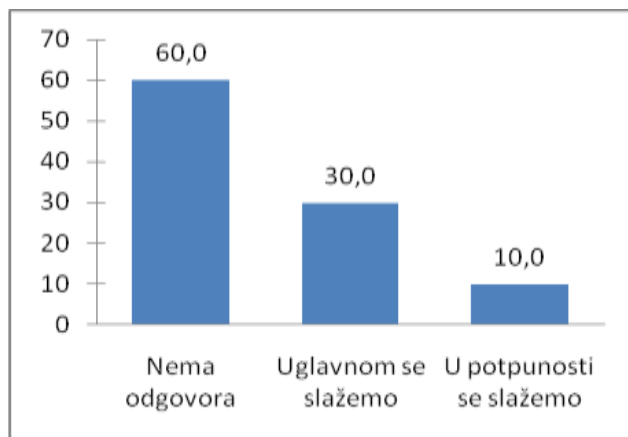
8. Navedena poglavlja napisana su jasnim i razumljivim jezikom.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	6	60,0
Uglavnom se slažemo	3	30,0
U potpunosti se slažemo	1	10,0
Ukupno	10	100,0

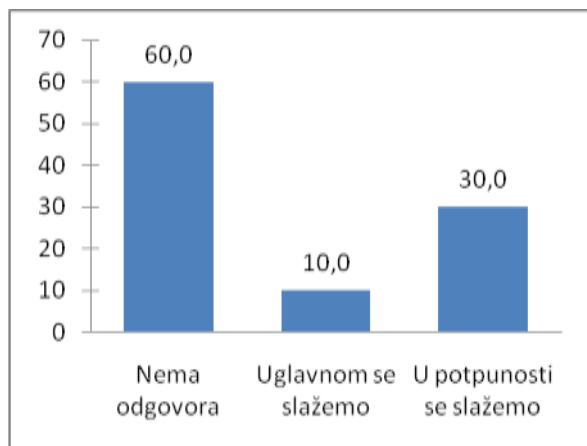
8.1. Navedena poglavlja pomogla su nam u razumijevanju ostalih dijelova kataloga.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	6	60,0
Uglavnom se slažemo	3	30,0
U potpunosti se slažemo	1	10,0
Ukupno	10	100,0

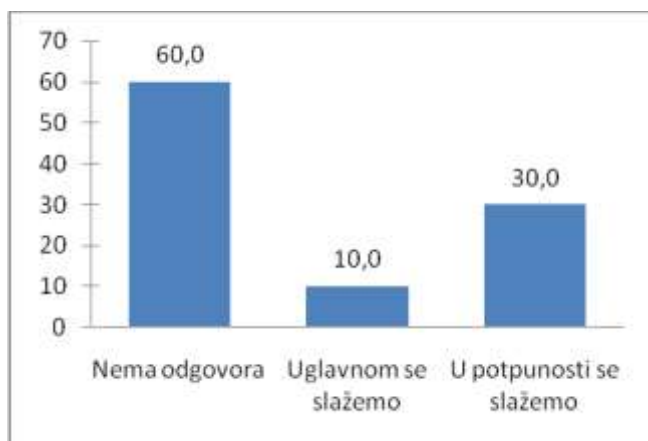
8.2. Navedena poglavlja korisna su predmetnim nastavnicima.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	6	60,0
Uglavnom se slažemo	1	10,0
U potpunosti se slažemo	3	30,0
Ukupno	10	100,0

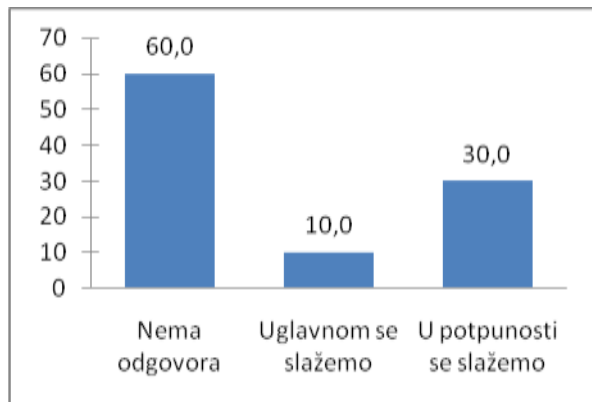
8.3. Navedena poglavlja korisna su učenicima koji se pripremaju za državnu maturu.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	6	60,0
Uglavnom se slažemo	1	10,0
U potpunosti se slažemo	3	30,0
Ukupno	10	100,0

8.4. Svaki predmetni katalog trebao bi sadržavati takve sadržaje.

	Frekvencija	Postotak
Nema odgovora	6	60,0
Uglavnom se slažemo	1	10,0
U potpunosti se slažemo	3	30,0
Ukupno	10	100,0

9. Komentari

U katalogu nije utvrđen minimalan prolazan učinak za kojega je teško procijeniti ogleadne primjerke, strukture ispita.

(Prva gimnazija Varaždin – Stručni aktiv umjetnosti – Likovna umjetnost)

Zanemareno je poznavanje slijeda stilskih razdoblja kroz povijest i njihovih karakteristika. Primjeri se previše konkretiziraju, a ne predstavljaju antologijska djela Likovne umjetnosti. Za likovnu analizu bila bi potrebna radna bilježnica u koju bi učenici mogli intervenirati – na radnome listu – reprodukciji.

(Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile, Pazin)

Inzistiranje na prepoznavanju tehnika je prezahtjevno, naročito ako nisu osigurane savršene reprodukcije u boji.

Zlatni rez – Što će učenici raditi na fakultetu?

(III. gimnazija, Zagreb)

Komentari na „Ogledni primjer ispita”

Vesna Sršić, Prva riječka hrvatska gimnazija

Tvrđnja da „...državna matura iz predmeta Likovna umjetnost za četverogodišnje gimnazije u načelu *slijedi sadržaje službenog programa...*” je vrlo proizvoljna i rastezljiva.

Posljednji katalog znanja izašao je u kolovozu 1992. nakon kojega je došlo do promjena u programu.

Službeni je program vrlo neprecizan (osim za 1. razred). Dovoljno je da u programu pročitamo da je za drugi razred predviđeno 20 tema (Starije kameno doba, Neolit i metalno doba, Drevne civilizacije – Mezopotamija, Egipat i Kreta, Antika – Grčka, Arhitektura, Skulptura, Slikarstvo....) i to bi bilo sve. Dodajmo tomu da promjenu programa isprva nisu pratili udžbenici za Likovnu umjetnost, ali smo se nekako snalazili. Potom je „Profil” izdao 4 udžbenika Radovana Ivančevića za četiri razreda gimnazije. Prednosti tih udžbenika, unatoč nekim nedostacima, su što slijede program Likovne umjetnosti, pogotovo onaj za prvi razred (jedini koji je detaljno opisan), što jednostavnim, učenicima primjerenim i razumljivim jezikom, opisuju i objašnjavaju pojmove, nazivlja i fenomene te što vrlo uspješno koreliraju s nastavnim sadržajima iz ostalih predmeta.

Da raspoloživi udžbenici nisu standardizirani, da je izbor udžbenika prepušten nastavniku i da nastavnik može preporučiti samo jedan udžbenik, ne treba posebno napominjati.

Nema tako davno da su stigle nove upute vezane uz rasterećenje.

Tada smo saznali da su u nastavnoj cjelini „Manirizam” (treći razred) za učenike obvezne zadaće: *objasniti višeznačnost svijeta kao labirinta*, a neobvezne: *objasniti epigonski i kreativni manirizam*, štogod da to značilo. Ja sam sadržaje za učeničke zadaće preuzela iz udžbenika R. Ivančevića.

Sada vidim da bi učenik na maturi trebao u fotografiji Ville Rotonde prepoznati maniristički stil. Otkud?

Pročitavši pitanja maturalnoga ispita Likovne umjetnosti, shvatila sam da moji učenici ne će moći u potpunosti odgovoriti na njih. Većina primjera likovnih djela, likovnih pojmova i metoda se mogu naći isključivo u udžbenicima Jadranke Damjanov.

Primjerice, pri opisu grčkoga hrama koriste se dva, iako višeznačna, pojma:

– *krepidoma* – J. Damjanov I, str. 114

– *stilobat* – R. Ivančević II, str. 93.

Ukoliko smatrate da učenik mora poznavati oba izraza, ne znam kako se to uklapa u posljednje upute o rasterećenju učenika. Prije bih rekla da će neki učenici imati više sreće jer je tim koji sastavlja zadatke bliži „stilu Jadranke Damjanov”

Evo još nekih primjedbi vezanih konkretno uz predložene zadatke:

5) *Vučica*: Vrlo je teško na temelju reprodukcije uočiti figuraciju! (osim prema nazivu likovnoga djela) – neadekvatan primjer

6) *St. Etienne* – po čemu uočiti „dinamičnost” i „raščlanjenost”? Jedino po činjenici da je u J. Damjanov II. na 111. str. tako opisan interijer crkve u Amiensu. U opisivanju gotičke arhitekture se uglavnom govori o *težnji vertikalni* ili *sintezi, spajanju prostora!*

9) *Radovanov portal*: Ukoliko se očekuje **uočavanje** likovnoga problema, kvaliteta dane fotografije to ne omogućuje. Učenici su upoznati sa *kompozicijskim zakonom (pravilom) kadra*, ali na eksplicitnijem primjeru.

Izrazi koji su navedeni kao točni odgovori nepoznati su učenicima.

11) Izraz *kromleh se ne spominje* u R. Ivančeviću*.

Osim Stonehengea, kao najpoznatijega, prema dosadašnjim uputama za realizaciju programa nisam shvatila da učenici moraju **znati imena mjesta – toponime** megalitskih nalazišta. Nisu li šire regije dovoljne? Odgovor 4E je netočan!

14) *Tapiserija kraljice Matilde* se ne spominje u R. Ivančeviću*, a s fotografije je nemoguće uočiti strukturu tkanja tapiserije.

15) Učenici će na temelju reprodukcije teško prepoznati i razlikovati crtačke od grafičkih tehnika (osim ako su memorirali pojedine primjere).

16) *Dioklecijanova palača*: u R. Ivančeviću* se ne spominje osim po veličini.

17) *Fijala i kripta* se u R. Ivančeviću* ne spominju.

20.1.) *Segmentna kupola*: učenicima je poznat pojam *poligonalne kupole*, dok im je **segmentna kupola** prema raspoloživim udžbenicima nepoznat naziv, a nema ga niti u priloženome katalogu.

21.3.) *Santo Spirito*: iako se u svim prethodnim arhitektonskim primjerima navodi naziv građevine, ovdje se naziv izostavlja, ali se traži prepoznavanje razdoblja i to vrlo detaljno.

23.2.) *Kubni prostor* : ne spominje se u R. Ivančeviću*.

24.4.) *Konzolna konstrukcija*: u R. Ivančeviću* se ne spominje, a ne spominje se niti u službenome programu.

Po ovome proizlazi da već sljedeće godine, jer ovu smo zakasnili, svi moramo prijeći na udžbenik Jadranke Damjanov. Kako pripremiti učenike sadašnjih III. razreda za probnu maturu?

Moja preporuka: Dok se ne standardizira pojmovnik i udžbenik, složiti zadatke na koje će podjednako moći odgovoriti svi učenici, **neovisno kojim se udžbenikom služe!**

KOMENTARI I PRIMJEDBE na prijedlog ispita DRŽAVNE MATURE iz LIKOVNE UMJETNOSTI u gimnazijskome programu

Komentari i primjedbe rezultat su i zaključak rada ŽSV četiriju županija (Varaždinske, Međimurske, Koprivničko-križevačke i Bjelovarsko-bilogorske).

U raspravi je sudjelovalo devet profesora koji predaju u gimnazijskim programima s područja ovih županija.

Raspravu smo radi lakšega praćenja i sistematiziranja podijelili u 4 cjeline, stoga su i zaključci vezani uz njih.

1. TERMINOLOGIJA, POJMOVI I DOSLJEDNOST NAZIVLJA

S obzirom na važnost ovoga dokumenta, koji će kad jednom bude standardiziran, postati nacionalni standard i potencijalna osnova za pisanje novoga udžbenika, kao i polazište svake nastave, mislimo da bi bilo nužno razmisliti o nekim korekcijama.

Rubrika POJMOVI vrlo je bitna u kontekstu cijeloga ispita, a mislimo da nije dosljedno tretirana.

Generalni dogovor trebao bi biti vezan uz aktualne propisane udžbenike i uz ostalu stručnu literaturu s područja likovne umjetnosti koja uključuje i domaće autore, ali i prijevode stranih autora, a svakako bi trebalo voditi računa o aktualnoj terminologiji vezanoj uz područje likovnosti, baziranoj na više autora, a ne samo na jednome. Vrlo je primjetno da se koristi gotovo isključivo terminologija i pojmovnik Jadranke Damjanov i to ne samo iz njenih udžbenika, već i iz njene stručne literature koja nadilazi nivo srednje škole. Ako pritom znamo da se u cijeloj Hrvatskoj u većem postotku koristi udžbenik Radovana Ivančevića koji ima ponešto drugačiji pristup i nastavi i terminologiji, mislimo

da bi bilo pošteno da se, barem za sada, uzmu u obzir oba pristupa i pojmovi koje koriste i jedan i drugi autor.

S tim u vezi trebalo bi načelno dogovoriti i korištenje pojmova preuzetih iz originalnoga nazivlja ili u prijevodu na naš jezik, osobito ako je udomaćen naš naziv, primjerice, treba li koristiti termine kao što su krepidoma, opistodom, kolumna, konha, kalota i donjon. Po našem mišljenju bilo bi daleko bolje koristiti prijevode jer su jednostavniji, razumljiviji, a osim toga, i prisutni u drugoj srodnoj literaturi, što je za ovaj nivo učenja također važno. Trebalo bi također dosljedno koristiti nazivlje u pisanome obliku, kao primjerice, hoćemo li reći Timpan ili Timpanon, Enterijer ili Interijer i sl.

Nadalje, treba odlučiti hoćemo li pisati Vitraj ili Vitraž, Kolage ili Kolaž ili Asamblaž, u takvim slučajevima treba biti dosljedan.

Kod principa oblikovanja prostora, treba odlučiti hoćemo li koristiti Adiciju ili Pribrajanje.

Svi gornji primjeri uzeti su iz POJMOVNIKA, a ima ih još. Ima i slučajeva gdje se u pojmovniku koristi jedan termin, a u pitanjima drugi.

Pojmovi su u nekim slučajevima (obrazovnim ciljevima) pobrojani iscrpno, čak i predetaljno s obzirom na nivo srednje škole, a u nekim slučajevima nedopustivo površno i opet kontradiktorno s pitanjima. Primjerice, u srednjovjekovnoj arhitekturi nigdje nema Deambulatorija ni Narteksa, a u pitanjima su označeni kao mogući potencijalni odgovori. Mislimo da su POJMOVI izuzetno važan dio ovoga ispita, da se u njihovome popisivanju treba prvo načelno dogovoriti oko dosljednosti u izboru i uporabi istih, a nadalje, treba voditi računa o raspoloživim udžbenicima i činjenici da učenik koristi samo jedan od njih po godini.

2. PODJEDNAKA ZASTUPLJENOST SVIH CJELINA I PODRUČJA LIKOVNIH UMJETNOSTI.

Mislimo da je u predloženome obrascu ispita previše zastupljeno područje arhitekture i urbanizma, a premalo moderne umjetnosti, slikarstva i skulpture, dok dizajna kao ni suvremene umjetnosti uopće nema. Istovremeno su arhitektura i urbanizam i kroz

obrazovne ishode i pojmove razrađeni do pretjeranih detalja, a moderna umjetnost je gotovo marginalizirana.

Također je primjetan obrazac Jadranke Damjanov razrađen u arhitekturi i ponegdje fragmentarno izvan nje u zadacima (npr. konstruiranje zlatnoga reza na raznim pročeljima i tlocrtima) koji su, s obzirom na satnicu i cjelokupni program, uglavnom složeni taksativno i jednostavno su neizvedivi osim ako nastavnici ne provode radionice iste autorice na nastavi, što nije predviđeno ni programom, a ni ovdje preporučenom literaturom.

Dobiva se dojam da umjetnost nakon Drugoga svjetskoga rata, osim u arhitekturi jednostavno ne postoji ni na svjetskoj ni na nacionalnoj razini.

3. PRIJEDLOG ISPITA

Generalno gledano osnovna forma ispita je u redu i svjesni smo da ispit mora biti unificiran i usklađen u formi s ostalim predmetima.

Ono što prepoznajemo kao potencijalni problem su sama pitanja, a osobito onaj dio koji se zove analiza.

Što se pitanja tiče, čini nam se da su ona oblikovana tako da s jedne strane obeshrabre one koji znaju više, a pogoduju onima koji će sretnim slučajem pogoditi točan odgovor, što nam se čini neodrživim i nedopustivim.

Pitanja su uglavnom postavljena nejasno i zbrkano, a ima i očitih tiskarskih grješaka. Ponuđeni odgovori su u više slučajeva višeznačni i u nekim primjerima ima ih više točnih od broja koji se traži.

Osobito se to odnosi na pitanja sa slikovnim predloškom. Kao prvo, slike su nejasne i upravo ono što se traži u odgovoru nije jasno vidljivo. Nadalje, označeni elementi na slici nisu označeni precizno i konačno taj sistem povezivanja brojki i slova je apsolutno zbunjujući i prisiljava učenika da se više koncentrira na tehniku, nego na sadržaj.

Formulacija pitanja u nekim slučajevima je upravo nedopustiva. Primjerice, „usporedi s kojim su načinom oblikovani likovi”, a kao odgovor se nude tri metode oblikovanja: stilizacija, ekspresija, naturalizam i plošnost kao način tretiranja plohe. Bolji učenik mogao bi tu primijetiti nekompetentnost postavljачa pitanja jer svi ponuđeni odgovori mogli bi biti točni, a da ne govorimo da je plošnost apsolutno točan odgovor. Samo će

oni skloni „štrebanju” gradiva znati da su u toj cjelini spominjali naturalizam, što je točan odgovor, ali oni koji su naučili gledati i zapažati bit će zbunjeni jer stvar je plošna, stilizacija je prisutna, lavica pokazuje i ekspresiju i naturalizam, a da sintaksu upitne rečenice i ne spominjemo.

Ili pitanje: „na oba tlocrta linijama naznači dulje osi na svim dijelovima odgovora” ???
Ima toga više i zato bismo predložili da se pitanja i odgovori posebno pažljivo osmisle, prvenstveno s namjerom da se učeniku olakša pokazivanje onoga što zna, a ne da ga se zbunjuje i traži nebitno.

Osobito je nejasan slučaj analize. Prvo se postavlja pitanje izbora slikovnoga primjera (u ovome slučaju fragment bizantske freske). U ispitu je Rafael. Mislimo da bi ispitni primjeri za analizu trebali biti cjelovita djela od velike važnosti u povijesti umjetnosti po mogućnosti iz područja moderne umjetnosti. Dakle, djela sama po sebi vrijedna i važna u stilu kojemu pripadaju, ali i izabrana iz stilova koji su bitni za aktualnu umjetničku stvarnost. Ne bi bilo loše razmisliti i o izboru slike iz nacionalne moderne umjetnosti jer bi tako učenici imali višestruku korist od analize. Bavili bi se modernim, suvremenim i nacionalnim vrijednostima.

Bizantska umjetnost zastupljena je u programu vrlo simbolično, a Rafaelova slika jedna je od onih koje se najčešće koriste u nastavi.

Naš je prijedlog da se za analizu uzimaju primjeri iz moderne ili nacionalne umjetnosti, primarno slikarstva ili skulpture jer arhitektura je već ionako previše zastupljena u ranijim pitanjima.

Nadalje, skala za bodovanje analize izuzetno je neprimjerena onomu što analiza u biti jest. Pretjerano potiče na jednostavno nabranje pojmova, čak i sinonima samo da bi se zadovoljila kvota za postizanje bodova, a uopće se ne vodi računa o cjelovitosti i kreativnosti u pristupu i samostalnosti u izvedbi analize.

Primjer za analizu dan u materijalima (vezan uz bizantski primjer) uopće nije analiza likovnoga djela. To je taksativno nabranje mogućih i nemogućih linija koje ima samo sebi svrhu pri čemu se samo umjetničko djelo apsolutno zanemaruje u svim svojim bitnim odrednicama.

Kao i cijeli ispit, tako i analiza afirmira isključivo hladno tehnicističko seciranje izražajnih elemenata, a u potpunosti zanemaruje kontekstualne vrijednosti umjetničkoga djela kao takvoga.

Analiza je uopće najslabiji dio čitavoga ispita.

4. LITERATURA – UDŽBENICI

Udžbenici pobrojani na kraju materijala zaista su oni koji se koriste. Ali trebalo bi uzeti u obzir i činjenicu da se u većem broju koriste udžbenici Radovana Ivančevića, dok je ovaj ispitni materijal rađen gotovo doslovce po udžbenicima Jadranke Damjanov. Ova situacija dovodi do zaključka da će ispitni rezultati učenika biti odlični jedino ako svi prijedemo na udžbenike J. Damjanov ili ako nastavnik bude balansirao između jednoga i drugoga. A to opet znači da smo na početku priče i da i dalje nemamo standard, već proizvoljnost i pojedinačno bolje ili lošije snalaženje.

Idealan udžbenik bio bi pristupom i izvedbom kombinacija jednoga i drugoga, ali takav zasad ne postoji.

Mislimo da ne bi bilo dobro ponovno se vraćati na udžbenik pisan prije 40-tak godina u nekome drugome, davno prošleme vremenu, metodološki i tehnološki bitno različitome od suvremenosti.

I na kraju, mislimo da na ovome ispitnome materijalu treba još puno raditi, osobito na principijelnosti, dosljednosti i kompetentnosti u kontekstu zadanoga programa, satnice i udžbenika.

U raspravi su sudjelovali pa ju i potpisuju profesori varaždinskih gimnazija, čakovečke, bjelovarske i koprivničke gimnazije.

Voditeljica ŽSV ovih županija

Ksenija Kipke, prof.

